

Regelverk

Datum 2016-03-07

Diarienummer RS 3236-2014

HS 186-2015

Västra Götalandsregionen

Koncernstab hälso-och sjukvård

Handläggare: Christina Fagerberg

Telefon: 073-660 15 63

E-post: christina.fagerberg@vgregion.se

Västra Götalandsregionens regelverk för enskilda direktåtkomst till journaluppgifter via säkra e-tjänster

Förord

Bakgrund

Regionstyrelsen har 2014-12-09 (Diarienummer RS 3236-2014) beslutat att ge invånare direktåtkomst till sina journaluppgifter. Hälso-och sjukvårdsstyrelsen 2015-04-16 (Diarienummer HS 186-2015) beslutade föreslå att Regionstyrelsen godkänner genomförandeplanen som innehöll ett övergripande förslag på hur journal via nätet kan införas under år 2015-2016. 2015-05-05 beslutar Regionstyrelsen att godkänna genomförandeplanen. Journaluppgifter från samtliga vårdverksamheter i regionens egenägda vård görs tillgänglig för Västra Götalands invånare med start ett gemensamt datum. Anslutningen av informationen sker sedan etappvis.

Avsikten med direktåtkomst till journaluppgifter är att bereda patienten stärkt möjlighet till aktivt deltagande och beslut i och uppföljning av sin vård, stödja engagemanget för den egna hälsan samt öka transparensen inom hälso-och sjukvården.

Arbetet samordnas av Koncernstab Hälso-och sjukvård, avdelningen för Framtidens vårdprocesser, enhet e-hälsa med stöd av programstyrgruppen och objekt Huvudprocess vård.

Inloggning till e-tjänsten sker på 1177.se i 1177 Vårdguidens e-tjänster och informationen hämtas från, Melior, sjukhusens journalsystem, Obstetrix, mödrahälsovårdens och förlossningens journalsystem och AsynjaVisph, Närhälsans och Habilitering och hälsas journalsystem.

Regelverket i Västra Götaland utgår från ett *Nationellt Regelverk för enskilda direktåtkomst till journalinformation* som fastställdes av styrelsen för Inera AB 2014-04-09, [läs hela regelverket och förklaringar](#) och är utformat med stöd av VGRs Informationssäkerhetspolicy och Riktlinjer för informationssäkerhet.

VGRs regelverk omfattar den egna verksamheten samt de privata vårdgivare med vilka regionen har vårdavtal som avser ge direktåtkomst för invånare till sin journalinformation.

Regelverket vänder sig huvudsakligen till personer i ledande ställning eller tekniskt ansvariga för e-tjänsten. Mer lättillgänglig information för invånare och personal finns på respektive webbplats.

Invånare informeras om e-tjänsten på 1177.se och i 1177 Vårdguidens e-tjänster. Anställda i VGR når regelbundet uppdaterad information på [projekt Journal via nätets webbplats](#).

Regelverket gäller från beslutsdatum tills vidare. Det kan över tid komma att behöva justeras. Justering görs som tillägg till dokumentet *Västra Götalandsregionens regelverk för enskilda direktåtkomst till journaluppgifter via säkra e-tjänster*.

Beslut om enstaka förändringar i regelverket av till exempel informationsmängder, system eller vårdenheter delegeras till Hälso-och sjukvårdsdirektör.

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör

Innehåll

Regelverk.....	4
Grundläggande regler	4
Valbara regler	6
Övrigt.....	8
Teknisk dokumentation	8
Vid frågor vänd dig till	8

Regelverk

Grundläggande regler

1. Den enskilde ska identifieras genom säker inloggning

För att ge den enskilde direktåtkomst till vårddokumentation, anger Patientdatalagen att Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om krav på säkerhetsåtgärder som ska gälla vid sådan direktåtkomst. I *Socialstyrelsens föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården* (SOSFS 2008:14) anges att den enskilde ska ha identifierats genom stark autentisering.

I Västra Götalandsregionen hanteras stark autentisering genom att patienten identifierar sig via 1177 Vårdguidens e-tjänster med e-legitimation.

2. Den enskilde ska få upplysningar om vart man ska vända sig för att få hjälp att förstå journalinformationen, samt i vilken mån journalinformationen är begränsad (SOS 2008:14 kapitel 2, 15 §).

Invånare i Västra Götaland med behov av att få hjälp med att förstå dokumentationen, samt i vilken mån informationen är begränsad, hänvisas till ansvarig vid berörd vårdenhet.

Invånare i Västra Götaland får information om direktåtkomst till journalinformation vid inloggningen i 1177 Vårdguiden på 1177.se. I e-tjänsten finns upplysningar om vilka journaluppgifter respektive landsting/region ger direktåtkomst till.

För support

1) Befintlig nationell support via 1177 Vårdguidens e-tjänster

2) Frågor om e-tjänsten, befintlig e-post i tjänsten

3) Frågor om t ex VGRs regelverk - Funktionsbrevlåda journal.via.natet@vgregion.se initialt.

3. Vuxna personer från 18 år har direktåtkomst till sin egen journalinformation

Vuxna \geq 18 år, med fullständigt personnummer¹, har direktåtkomst till sin egen journalinformation.

4. Vårdnadshavare ska ha direktåtkomst till sina barns journalinformation till barnet fyller 13 år²

En barnkonsekvensanalys planeras att genomföras nationellt och leds av Sveriges Kommuner och Landsting.

¹ 10 siffrigt personnummer tilldelas av Skatteverket för personer folkbokförda i Sverige. Vuxna \geq 18 år med reservnummer eller samordningsnummer har inte direktåtkomst till sin journalinformation.

² Normalt har en vårdnadshavare rätt att ta del av ett underårigt barns patientjournal. I vissa fall kan dock sekretess gälla även mot vårdnadshavaren, nämligen då det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren. Det kan även finnas uppgifter om andra personer i patientjournalen och dessa uppgifter kan vara skyddade av sekretess.

VGR inväntar resultatet av barnkonsekvensanalysen innan vårdnadshavare ges åtkomst till sina barns journalinformation via direktåtkomst. Det innebär att vårdnadshavare undantas initialt från åtkomst till sina barns journalinformation mellan 0 till och med 12 år.

5. Vuxna personer ska kunna utse andra vuxna personer till ombud och ge dem direktåtkomst till journalinformation

I e-tjänsten kan vuxna ≥ 18 år ha direktåtkomst till delar av andra vuxna ≥ 18 års journaluppgifter om denne av patienten har utsetts till ombud, det kallas Dela Journal. Det förutsätter att ombudet aktivt accepterar eller avvisar möjligheten att ta del av annan persons journal. Patienten kan ange vilken information som ombudet får ta del av, till exempel journalanteckningar och/eller vårdkontakter samt för vilket tidsintervall.

En juridisk process kring ombudsfunktionen pågår efter att Datainspektionen angett att funktionen inte är förenlig med nuvarande lagstiftning.

Ineras styrelse beslutade 2015-06-04 att ombudsfunktionen ska vara öppen så länge den juridiska processen pågår, [se mötesprotokoll för Ineras styrelse 4 juni 2015](#).

Ombudsfunktionen är obligatorisk i e-tjänsten och kan inte väljas bort.

6. Barn upp till och med 17 år ska inte ha direktåtkomst till sin egen journalinformation

I VGR har barn eller unga vuxna < 18 år inte direktåtkomst till sina journaluppgifter.

7. Den enskilde ska kunna försegla sin journal och ska därefter inte ha direktåtkomst till sin journalinformation³

Att försegla sin journal innebär att varken patienten själv eller eventuella ombud inte längre har åtkomst till patientens journalinformation. Efter att försegling gjorts visas följande information *Kontot är ej tillgängligt*.

Att försegla sin journal görs av patienten själv i e-tjänsten där information ges om vad det innebär.

Invånaren kan begära upplåsning av förseglingen endast enligt särskild upprättad och fastlagd rutin.

8. Den enskilde ska ha möjlighet att kontrollera åtkomstlogg och därigenom få information om vilken vårdpersonal och eventuella ombud som har öppnat journalen.

Möjlighet att ta del av åtkomstlogg via direktåtkomst avseende vårdpersonal saknas såväl nationellt som regionalt idag och är därför ej tillämplig.

³ För att undvika att patienten tvingas öppna ett konto i 1177 Vårdguidens e-tjänster och därmed sin egen journalinformation mot sin vilja, ska en möjlighet finnas att välja försegling av direktåtkomst i e-tjänsten. Detta kan särskilt vara aktuellt för patienter i utsatt position. Det kan också användas av den som personligen inte anser att ens myndighetskraven om stark autentisering är tillräckligt säkra för direktåtkomst.

Loggar ur journalsystemen kan av den enskilde beställas via VGRs telefonservice enligt gällande rutin, tfn 0774-44 10 10.

Valbara regler

9. VGR visar signerad journalinformation direkt. Om automatisk låsning (efter 14 dagar) av journalinformation förekommer räknas den som signerad. Osignerad information visas med 14 dagars fördröjning.

Om signering ej gjorts inom 14 dagar visas informationen i e-tjänsten. Det framgår i e-tjänsten vilka anteckningar som ännu inte kontrollerats och signerats genom markeringen *Nytt/Osignerat* i anslutning till anteckningen.

10. Rådtrum

Funktionen innebär en fördröjning innan journalinformationen görs tillgänglig för patienten.

VGR tillämpar 14 dagars fördröjning för osignerad/ovidimerad journalinformation.

11. Journalanteckningar som kategoriserats med sökordet **Tidiga hypoteser ska inte vara tillgänglig för den enskildes direktåtkomst**

Ett särskilt anteckningsområde har utvecklats och införs i journalsystemen. Här ska endast sådana anteckningar göras som behöver noteras men inte bedöms som mogna att kommunicera med patienten.

Tidiga hypoteser ska användas sparsamt och först efter noga avvägande av den som ansvarar för journalanteckningen. Härunder får endast de anteckningar föras där bedömning är att patienten själv, närstående eller tredje man kan lida skada av att ta del av uppgifterna direkt. Observera att patienten ändå ges möjlighet till åtkomst även av journalanteckningar förda under Tidiga Hypoteser i samband med begäran om utlämnande i pappersformat, men då först efter att ansvarig utfört sedvanlig menprövning.

Under begreppet kan införas sådana journalanteckningar som till exempel;

- otillräckligt belagda journalanteckningar som ännu bedöms för oklara att kommunicera med patienten innan en hypotes har förkastats eller fastställts
- journalanteckningar som bedöms vara till men för patienten eller tredje man vid direktåtkomst

I VGR återfinns sökordet i dokumentationsmallen *Undantag från direktåtkomst*.

Särskilt dokument samt tillämpningsanvisning finns, Diarienummer RS 121-2015.

12. Journalanteckningar som kategoriserats med sökordet **”Våldsutsatthet i nära relationer” ska inte vara tillgänglig för den enskildes direktåtkomst**.

Ett särskilt anteckningsområde har utvecklats och införs i journalsystemen. Här ska endast göras sådana anteckningar som behöver noteras men inte bedöms som mogna att kommunicera med patienten.

Våldsutsatthet i nära relationer ska användas sparsamt och först efter noga avvägande av den som ansvarar för journalanteckningen. Härunder får endast de anteckningar föras där bedömning är att patienten själv, närstående eller tredje man kan lida skada av att ta del av uppgifterna direkt. Observera att patienten ändå ges möjlighet till åtkomst även av journalanteckningar förda under Våldsutsatthet i nära relationer i samband med begäran om utlämnande i pappersformat, men då först efter att ansvarig utfört sedvanlig menprövning.

Under begreppet kan införas sådana journalanteckningar som till exempel;

- Journalanteckningar som hanterar för patienten, närstående eller tredje man känsliga uppgifter.

I VGR återfinns sökordet i dokumentationsmallen *Undantag från direktåtkomst*. Särskilt dokument samt tillämpningsanvisning finns, Diarienummer RS 121-2015.

13. Journalinformation från vårdenheter där sjukvårdshuvudmannen genom ett policybeslut bedömt att en manuell menprövning bör göras inför utlämning ska inte vara tillgänglig för den enskildes direktåtkomst

Detta krav kommer från SOSFS 2008:14 2 kap 14§⁴. Systemet bygger på att vårdgivaren gör en bedömning av vilka delar som kräver en manuell menprövning för att utröna ifall det föreligger sekretess gentemot patienten själv.

I VGR görs följande undantag av vårdenheter från invånarens direktåtkomst

- Klinisk genetik
- STD-STI-mottagningar (köns-mottagningar)
- Ungdomsmottagningar
- SMC (Sexualmedicinskt centrum)
- Utväg (Skövde/Borås)
- Kris och traumaenheten
- Mottagningen för unga vuxna
- Mödra-barnhälsovårdsteamet i Haga

Vårdenheter som initialt görs tillgängliga kan komma att undantas längre fram av skäl som idag inte går att förutse. Omvänt kan även hela eller delar av vårdenheter som initialt är undantagna att göras tillgängliga för direktåtkomst längre fram.

14. Journalinformation från yrkeskategorier där sjukvårdshuvudmannen genom ett policybeslut bedömt att en manuell menprövning bör göras inför utlämning ska inte vara tillgänglig för den enskildes direktåtkomst

VGRs utgångspunkt är mallar, aktiviteter, journaltyper etc. ur de olika journalsystemen inte från yrkeskategorier varför denna regel ej blir tillämplig.

15. Den enskilde ska ha direkttillgång till all journalinformation som är elektroniskt tillgänglig

Vilken information ur journalen som visas vid direktåtkomst och hur den visas styrs av

⁴ SOSFS 2008:14 2 kap 14§ Den vårdgivare som medger en enskild direktåtkomst till sina patientuppgifter ska även ansvara för att det finns system för bedömning av de uppgifter som kräver ett särskilt skydd i förhållande till den enskilde och som inte ska kunna lämnas ut genom direktåtkomst.

regelverket.

VGR avser att visa all journalinformation för invånare via direktåtkomst som lag och förordning medger. Rent tekniskt kommer informationen att läggas till successivt när journalsystem och 1177 Vårdguidens e-tjänster har tekniskt stöd för direktåtkomst vilket innebär att information från olika system och vårdverksamheter ansluts successivt.

Från journalsystemen visas diagnoser, kontakter, vårddokumentation och uppmärksamhetsinformation⁵

Journalinformationen visas i e-tjänsten från och med respektive system eller vårdenhets anslutningsdatum. Äldre journalinformation kan likt tidigare lämnas ut i pappersformat efter kontakt med aktuell vårdenhet.

Anslutning av informationen sker etappvis och är beroende av systemets tekniska färdighet, vilket innebär att information från olika system och vårdverksamheter ansluts successivt.

Övrigt

Teknisk dokumentation

Hos VGR-IT finns en teknisk dokumentation över den kvalitetssäkrade anslutningen.

Vid frågor vänd dig till

- Enhet e-Hälsa, Framtidens vårdprocesser Koncernkontoret Hälso-och sjukvård
- Regionchefläkare, enhet Vårdbehov och patientsäkerhet Koncernkontoret Hälso-och sjukvård
- Juridiska enheten Koncernkontoret Ärendesamordning och kansli
Telefon 010-441 00 00
- e-post till journal.via.natet@vgregion.se

⁵ Uppmärksamhetsinformation är information som avser något som avviker från det man normalt kan förvänta sig och som påverkar handläggningen av vård eller omsorg.